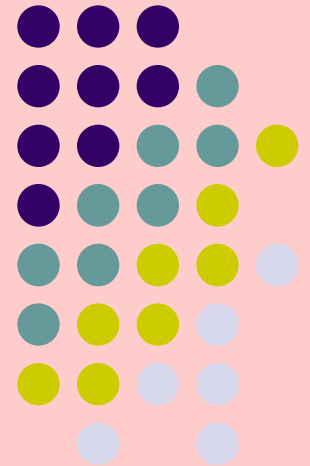
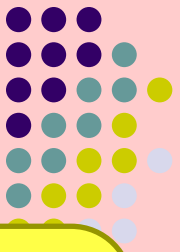

Держава в політичній системі суспільства

1. Сутність та походження держави
2. Основні ознаки держави
3. Функції держави
4. Форми державного правління
5. Форми державного устрою

Сутність держави

ДЕРЖАВА – це основний інститут політичної системи, що здійснює управління загальносуспільними справами, а також забезпечує охорону цілісності і безпеки суспільства

ДЕРЖАВА

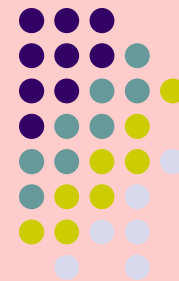
політична організація панівного класу

велика соціальна спільнота

уряд, адміністрація, державний апарат

система організацій, установ, інститутів

Основні концепції походження держави

Патріархальна

Держава –
продукт
природного
розвитку сім'ї

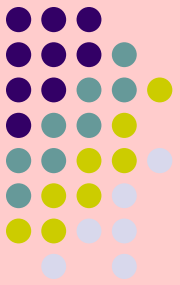
Теологічна

Держава –
результат дії
божественної
волі

Договірна

Держава –
результат
суспільного
договору між
правителем та
підданими

Основні концепції походження держави

Психологічна

Держава – організація, створена для управління суспільством з боку певних осіб

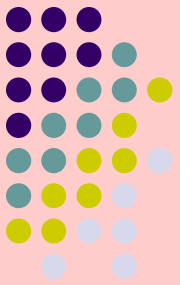
Насильницька

Держава – організація переможців над переможеними

Марксистська

Держава – продукт економічного розвитку і класових суперечностей

Основні ознаки держави

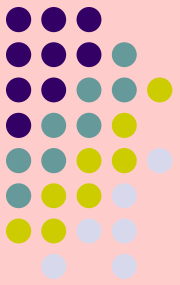
Загальний характер

- Держава виступає універсальною організацією, що розповсюджує чинність на всю територію і на всіх громадян, що проживають на цій території

Державний суверенітет

- Найвища і необмежена влада держави над внутрішніми суб'єктами в межах її кордонів та її незалежність у зовнішніх відносинах

Основні ознаки держави

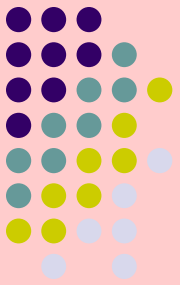
Монополія на легальне застосування сили

- Для виконання функцій примусу у держави є спеціальні органи - армія, поліція, служба безпеки, суд, прокуратура.

Державний апарат

- Система органів та установ, які здійснюють функції державної влади

Основні ознаки держави

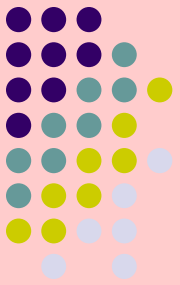
Територія держави

- та частина суші, земних надр, повітряного простору і територіальних вод, на яку поширюється влада даної держави

Правова національна система

- держава регулює суспільні відносини і надає своїм рішенням загальнообов'язкового характеру за допомогою санкціонованих державою правових норм

Основні ознаки держави

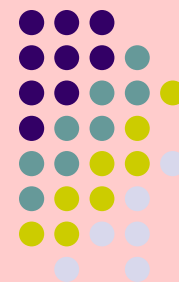

Державні символи

- Герб, прапор, гімн, державна мова

Податки та збори

- Збір коштів для утримання державного апарату та фінансування соціальної сфери

Основні ознаки держави

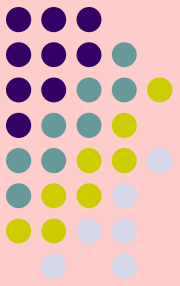
Населення

- Жодна людина не може існувати поза межами держави

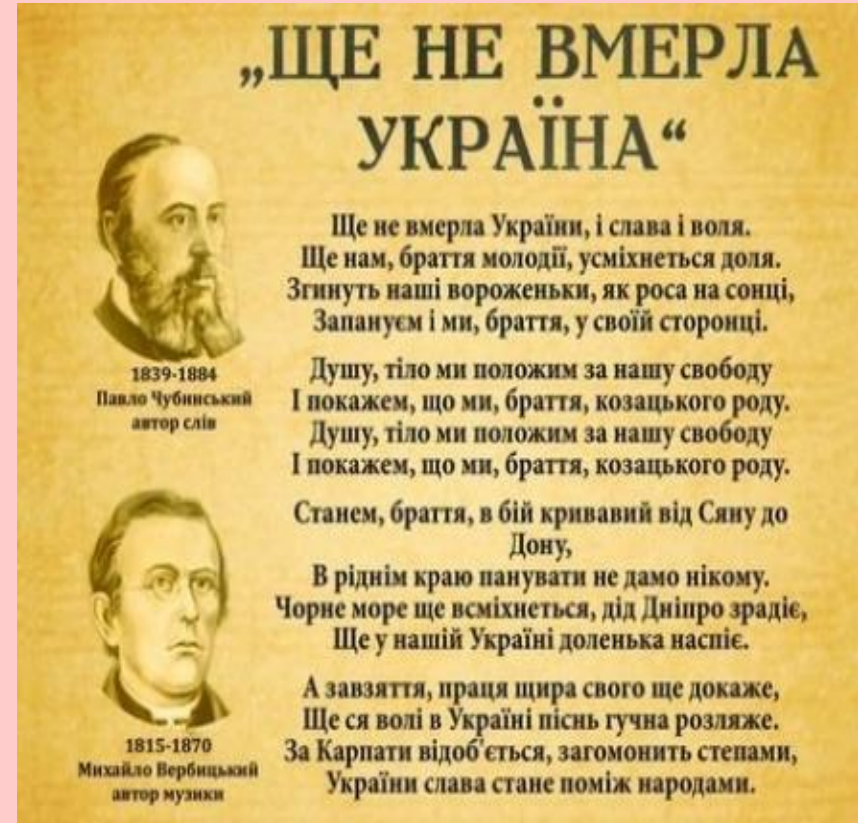
Громадянство

- Обов'язковість членства в державі

Основні ознаки Української держави

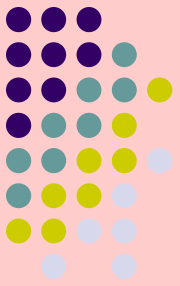

Прапор та герб України

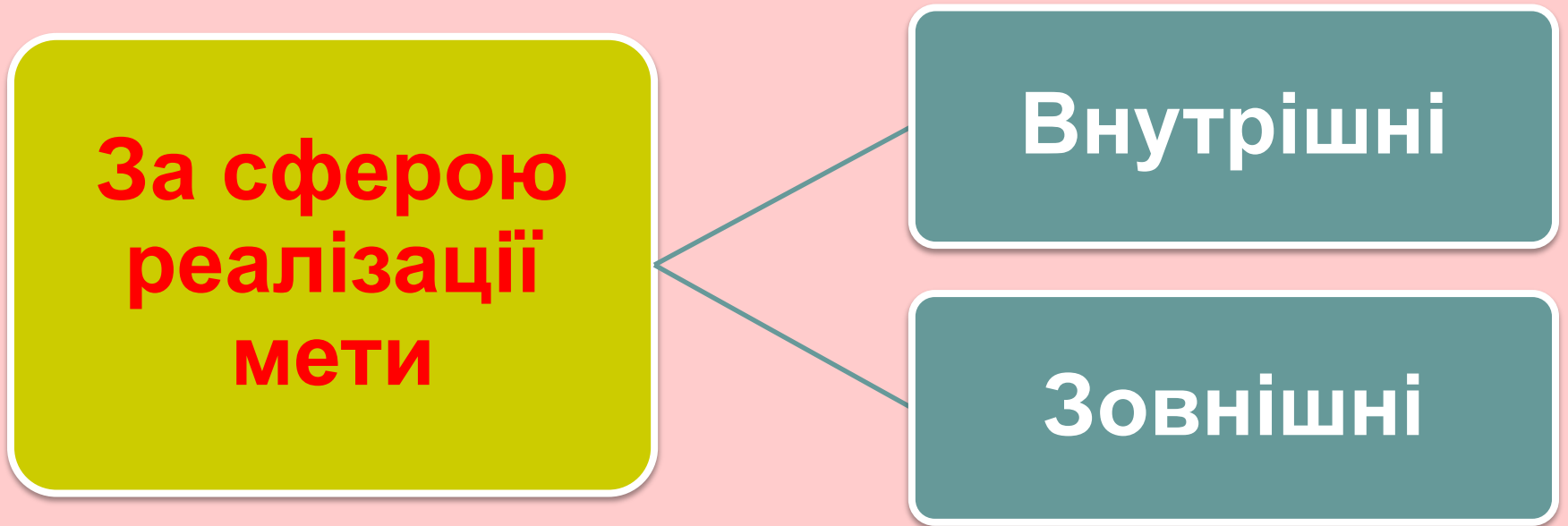
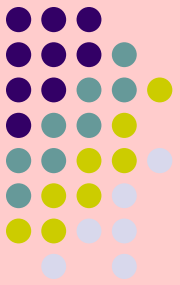
Гімн України

Основні ознаки української держави

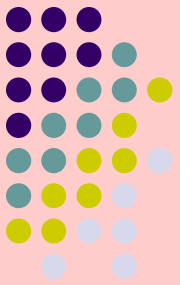

Кордони України

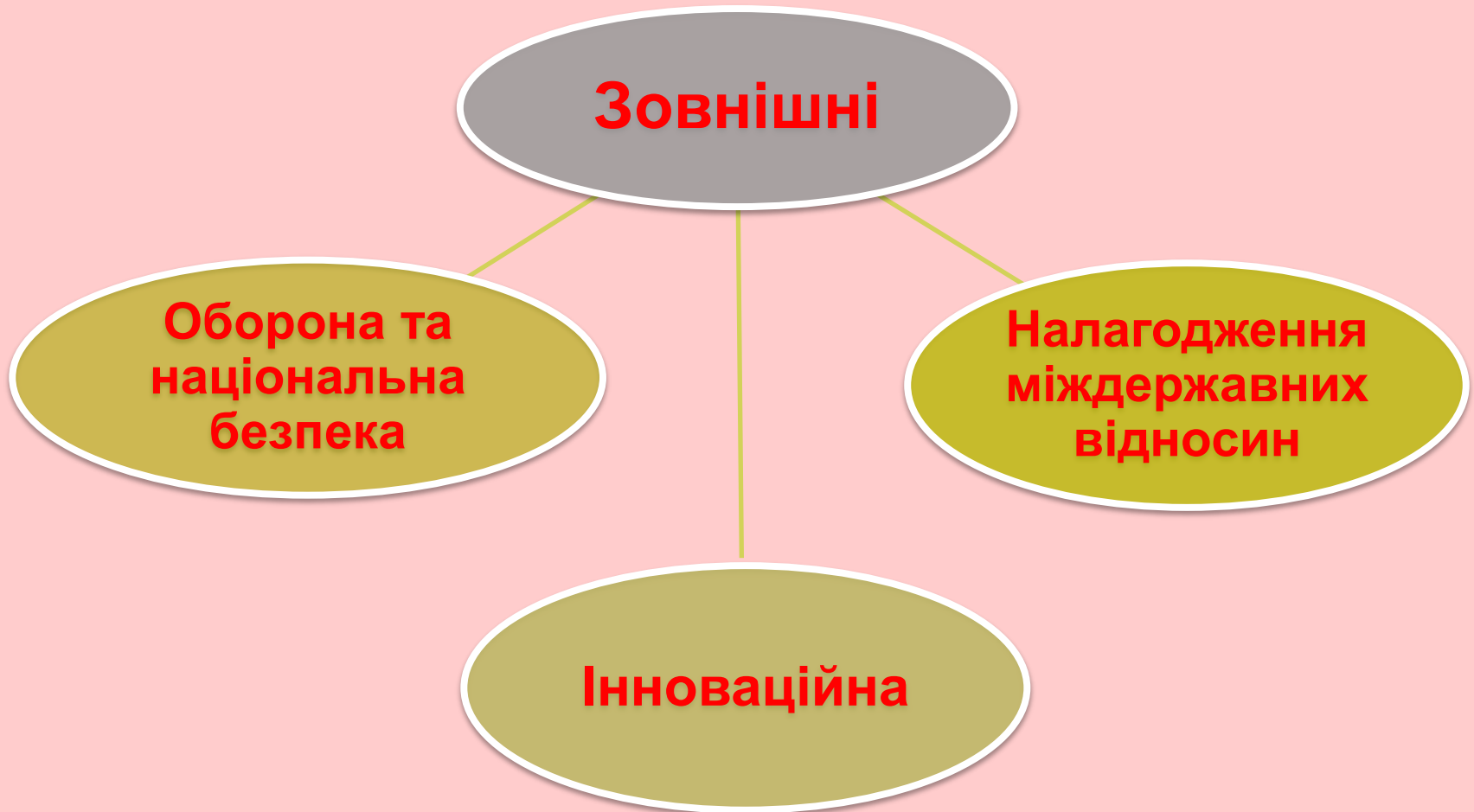
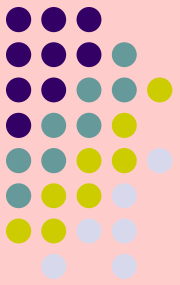
Функції держави

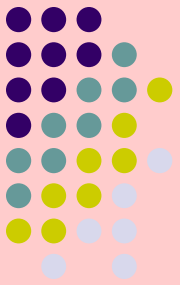
Внутрішні функції держави

Зовнішні функції держави

За часом виконання

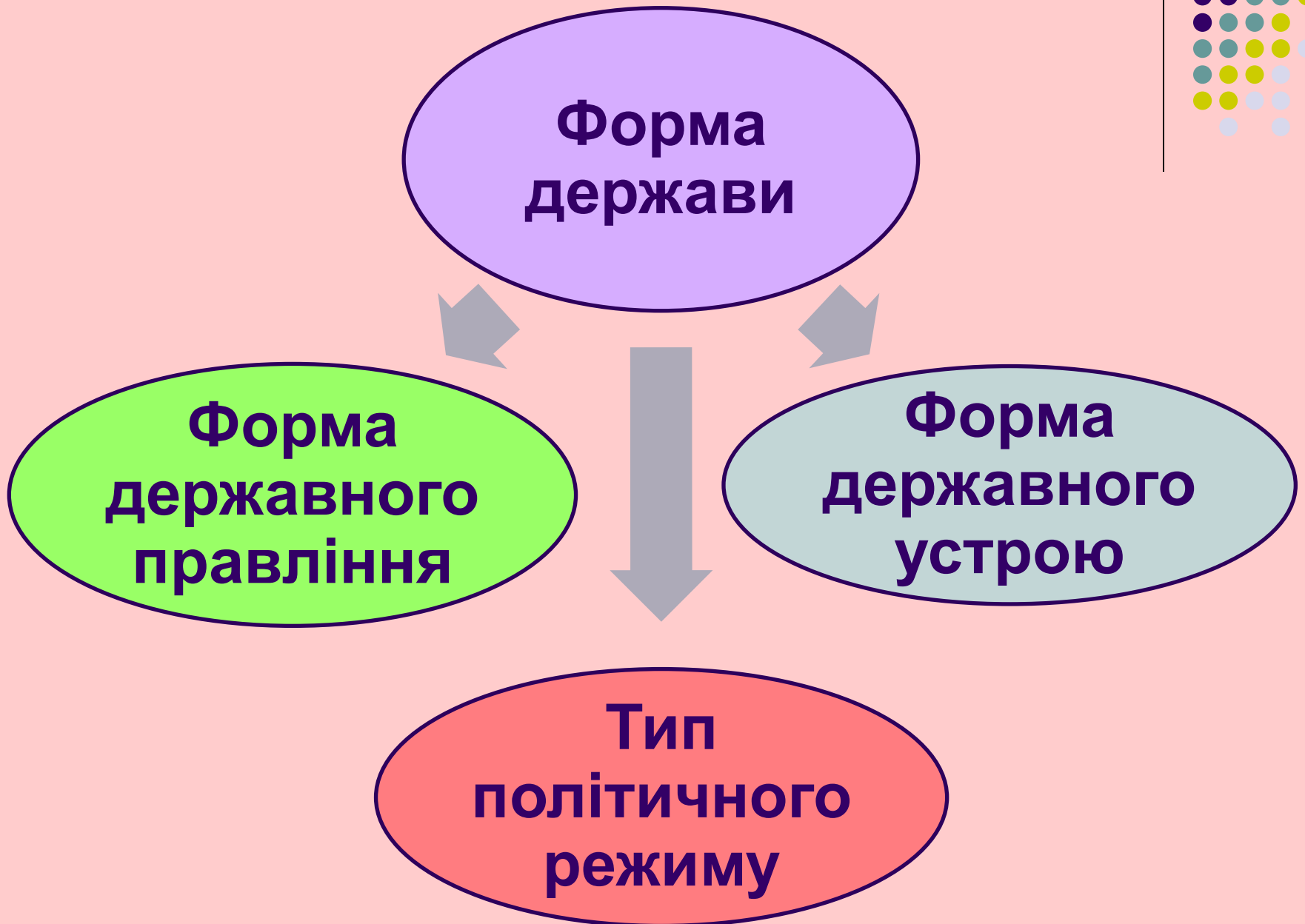
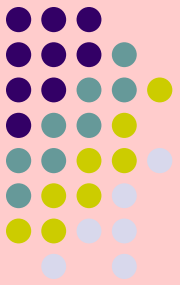

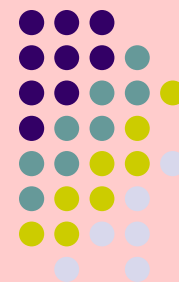
Тимчасові

Здійснюються
лише на
певному етапі
існування
держави

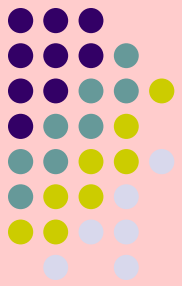
Постійні

Здійснюються
протягом
всього часу
існування
держави

- **Форма державного правління** – це спосіб організації верховної влади, який визначає:
 - джерело влади,
 - структуру вищих органів влади,
 - порядок їх формування й особливості розподілу повноважень,
 - взаємовідносини державних органів між собою та з населенням.

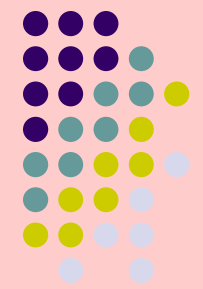
Сучасні форми державного правління

Монархія

(від грец. *monarchia* — єдиновладдя) — форма правління, за якої джерелом державної влади вважається монарх, влада якого є спадковою й не залежить від волі виборців

Республіка

(від лат. *respublica* - громадські справи) - форма правління, за якої вищу державну владу здійснює виборний колегіальний орган, що формується населенням на визначений час

Монархія

необмежена

абсолютна

деспотична

обмежена

станово-представницька

конституційна

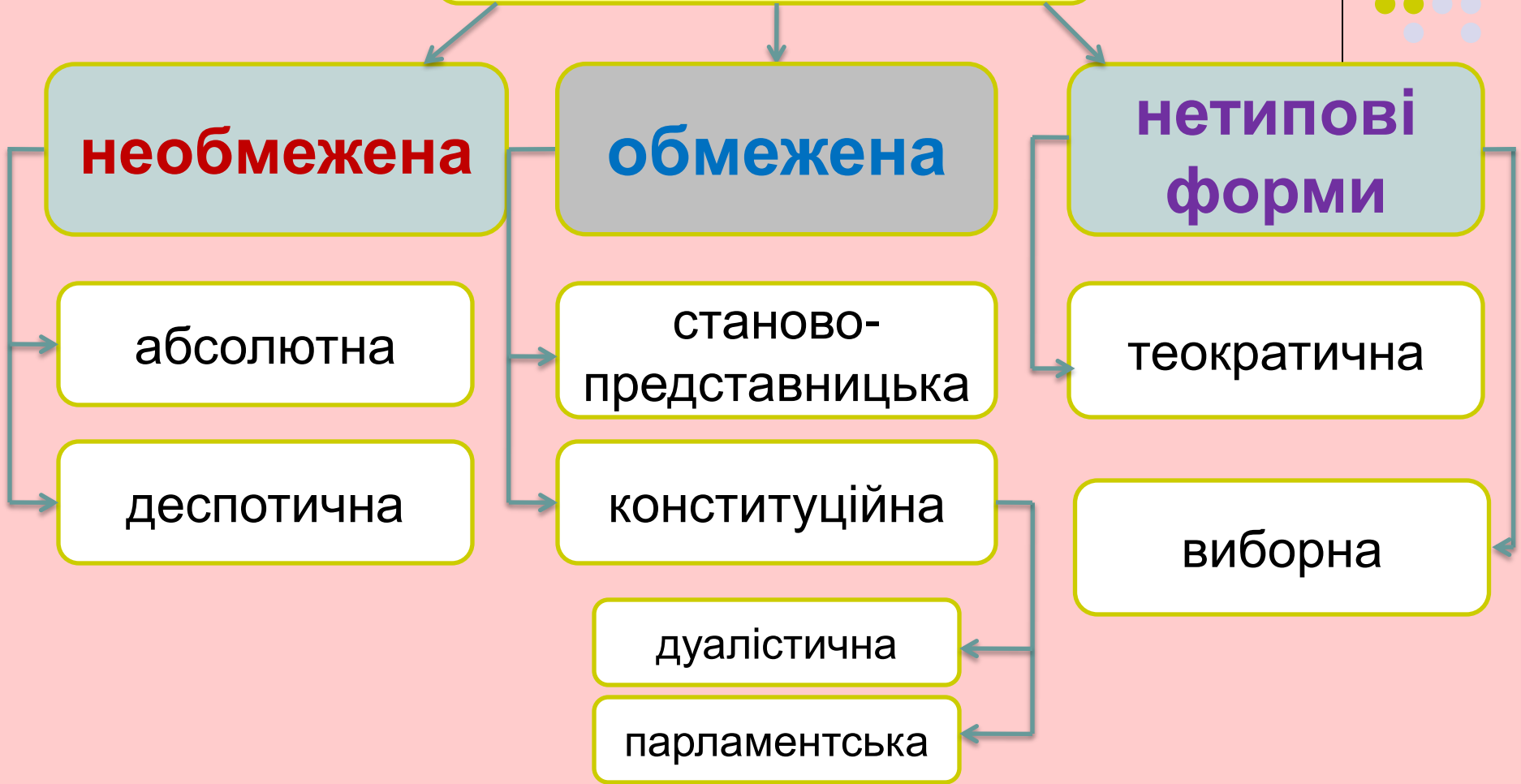
дуалістична

парламентська

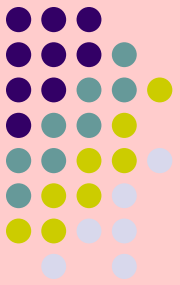
нетипові форми

теократична

виборна

Серед видів необмеженої монархії виділяють:

Абсолютна

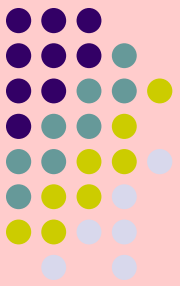
- форма правління, за якою керівник держави (монарх) — головне джерело законодавчої і виконавчої влади (**Саудівська Аравія, Оман**)

Деспотична

- монархія, в якій владу монарха обожнюють, а його офіційно визнають божеством (**Стародавній Єгипет**)

Обмежена монархія

представлена такими типами:

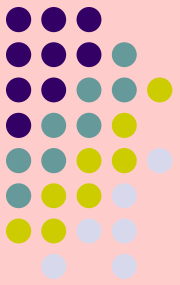
Станово-представницька

- влада монарха обмежена владою **станово-представницького органу**, наділеного власною компетенцією:
- в **Англії** — **парламент** (1265 р.), у **Франції** — **Генеральні штати** (1302 р.)

Конституційна

- влада монарха обмежена **конституцією**, законодавчі функції передані парламенту
- **Бельгія, Данія, Велика Британія, Іспанія, Нідерланди, Норвегія, Швеція, Японія**

Конституційна монархія

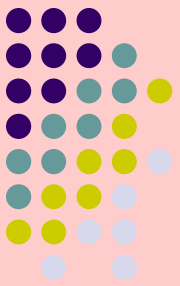

Дуалістична

- Повноваження монарха обмежені **конституцією** у сфері законодавства, але є достатньо широкими у виконавчій владі
- в минулому: **Пруссія, Австрія, Італія, Японія**;
- Сьогодні: **Йорданія, Кувейт, Марокко**

Парламентська

- Законодавча влада зосереджена в **парламенті**, виконавча — в **уряді** на чолі з прем'єр-міністром
- монарх є символічною фігурою, носієм традицій країни
- **Велика Британія, Нідерланди, Данія, Іспанія, Норвегія, Бельгія, Японія**

Нетипова форма монархії - теократична

- (грец. theokratia — влада Бога) — форма державного правління, в якій політична і духовна влада зосереджена в руках церкви

ВАТИКАН

Папа Римський
Франциск

КАТАР

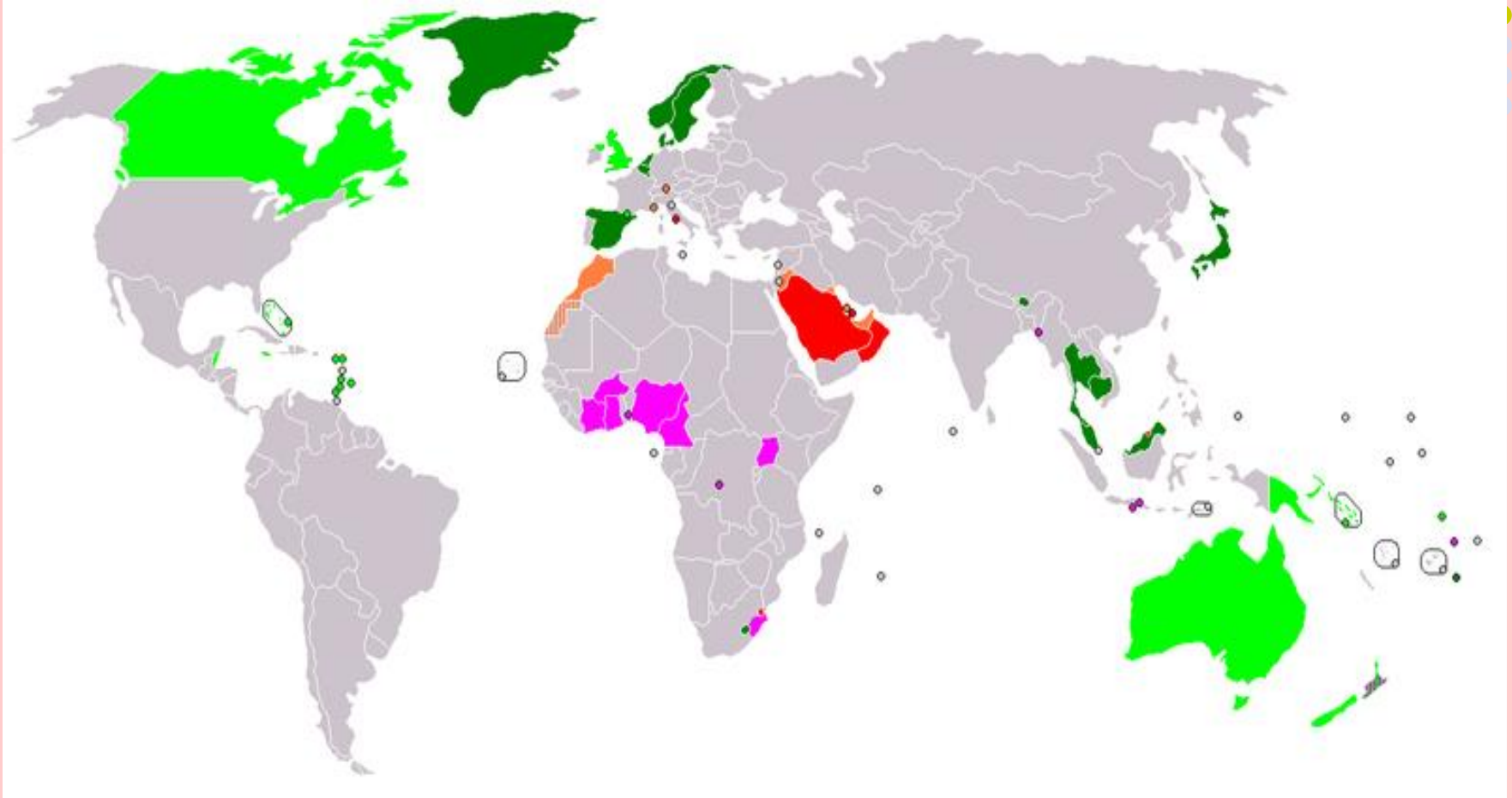
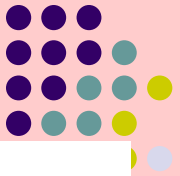
Шейх Тамім бін
Хамад Аль Тані

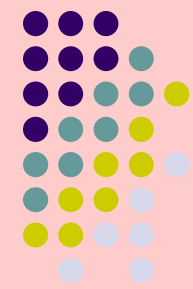
БАХРЕЙН

Король Хамад
ібн Іса Аль
Халіфа

Монархії в світі

- Конституційні монархії
- Домініони Британської співдружності
- Дуалістичні монархії
- Абсолютні монархії
- Монархії в певній частині держави

Республіка

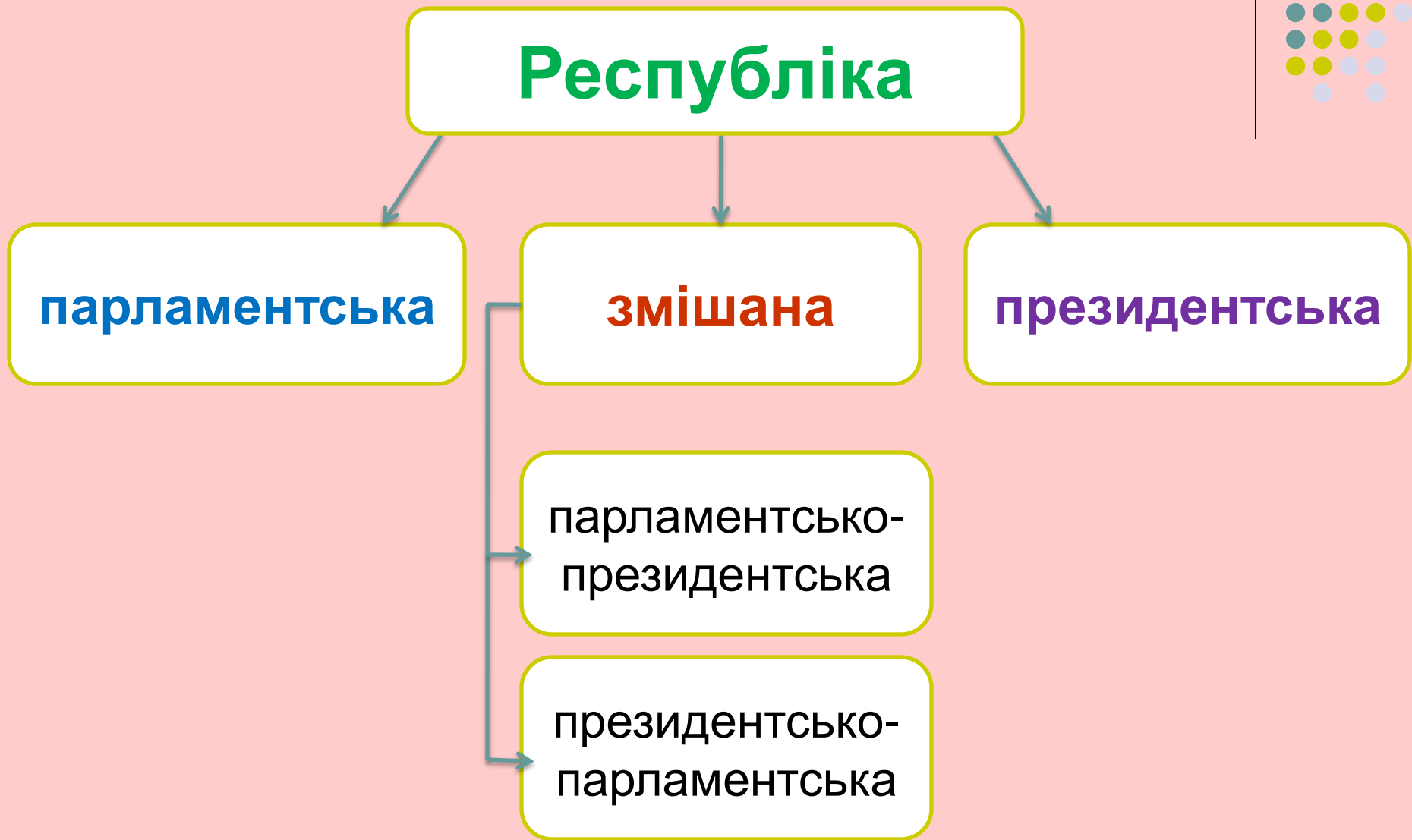
парламентська

змішана

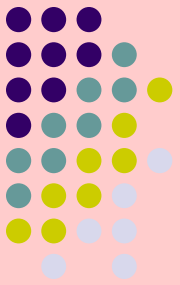
президентська

парламентсько-
президентська

президентсько-
парламентська

Види республік

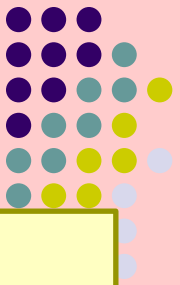
Парламентська

- Главою держави є президент, але повнота виконавчої влади належить уряду. Президент обирається парламентом або колегіями.
- Глава уряду — фактично перша особа в державі. Уряд формується парламентом із представників партій, що мають більшість місць у парламенті.
- Вотум парламентської недовіри уряду спричиняє або відставку уряду, або розпуск парламенту.
- **Італія, Німеччина, Греція, Туреччина, Ізраїль**

Президентська

- Главою держави і уряду є **президент**. Посада прем'єр-міністра, як правило, відсутня.
- Уряд призначається президентом, підзвітний йому.
- Парламент володіє законодавчою владою.
- Президент має право «вето», може бути притягнутий до кримінальної відповідальності через процедуру імпічменту.
- **США, Мексика, Аргентина**

Змішана республіка

**Парламентсько-
президентська
або**

**Президентсько-
парламентська**

- Сильна президентська влада поєднується з ефективним контролем парламенту за діяльністю уряду.
- Глава держави – президент - особисто пропонує склад уряду (насамперед, кандидатуру прем'єр-міністра), який підлягає обов'язковому затвердженню парламентом.
- Уряд несе подвійну відповідальність: перед президентом і перед парламентом.
- **Австрія, Литва, Польща, Росія, Франція**

Форма правління України - парламентсько-президентська республіка

**Володимир
Зеленський**

Президент
України
з 20 травня 2019 р.

**Дмитро
Разумков**

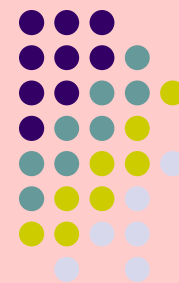
Голова
Верховної Ради
України

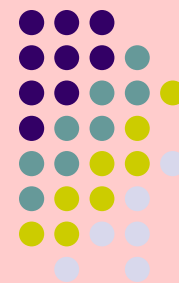
**Олексій
Гончарук**

Прем'єр-міністр
України

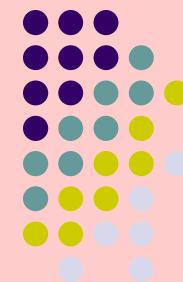
Форми державного правління: республіки

Президентські республіки
Парламентські республіки
Змішані республіки

- **Форма державного устрою** — це територіально-політична організація держави, що включає:
 - політико-правовий статус її складових частин,
 - особливості та принципи взаємовідносин між центральними і регіональними державними органами.

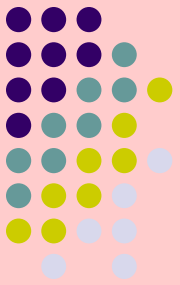
**Форми
державного
устрою**

**Унітарна
держава**

Федерація

Конфедерація

Форми державного устрою

1

- **УНІТАРНА** (лат. unitas — єдність) — єдина, цілісна держава, поділена на адміністративно-територіальні одиниці, які не мають політичної самостійності.

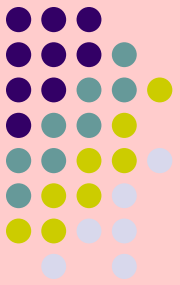
2

- **ФЕДЕРАЦІЯ** — союзна держава, до складу якої входять державні утворення — суб'єкти федерації, які мають суверенітет, зберігають відносну юридичну й політичну самостійність.

3

- **КОНФЕДЕРАЦІЯ** (лат. confederatio — спілка) — тимчасовий союз суверенних держав, які зберігають незалежність і об'єднуються для координації своїх дій задля досягнення певних спільних цілей.

Ознаки форм державного устрою

Унітарна

- **єдина** територія, збройні сили, грошова і податкова системи, система вищих органів влади і управління
- **єдина** конституція і громадянство
- можуть існувати автономії, які відрізняються ширшими повноваженнями, однак вони не є державними утвореннями.

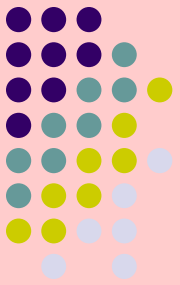
Федерація

- територія складається з територій **суб'єктів федерації**
- єдині грошова і податкова системи
- загальнофедеральна конституція за наявності конституцій суб'єктів федерації
- верховенство федеральної конституції і законів
- наявність двопалатного парламенту

Конфедерація

- збереження **повної** юридичної й політичної **самостійності** держав-членів конфедерації
- відсутність єдиної території, громадянства, спільної податкової і правової систем
- правовою основою конфедерації є союзний договір

Частини унітарної держави мають різні назви

в Україні —
області

у Польщі —
воєводства

у Великій
Британії —
графства

в Італії —
провінції

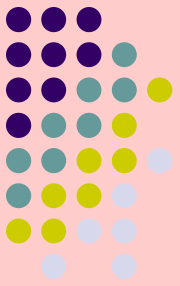
Суб'єкти федерацій можуть мати різні назви

у США — штати

у Німеччині —
землі

у Канаді —
провінції

Розподіл країн за формами державного устрою

УНІТАРНА

- Україна, Болгарія, Польща, Франція, Велика Британія

ФЕДЕРАЦІЯ

- США, Росія, Австрія, Швейцарія, Німеччина, Канада, Мексика, Бразилія, Аргентина, Індія

КОНФЕДЕРАЦІЯ

- Австро-Угорщина у ХІХ ст., США у ХVІІІ ст.

Прості унітарні держави

Норвегія

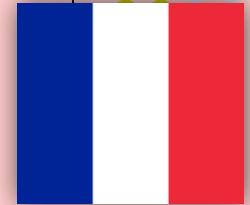
Румунія

Швеція

Іспанія

Франція

Фінляндія

Польща

Данія

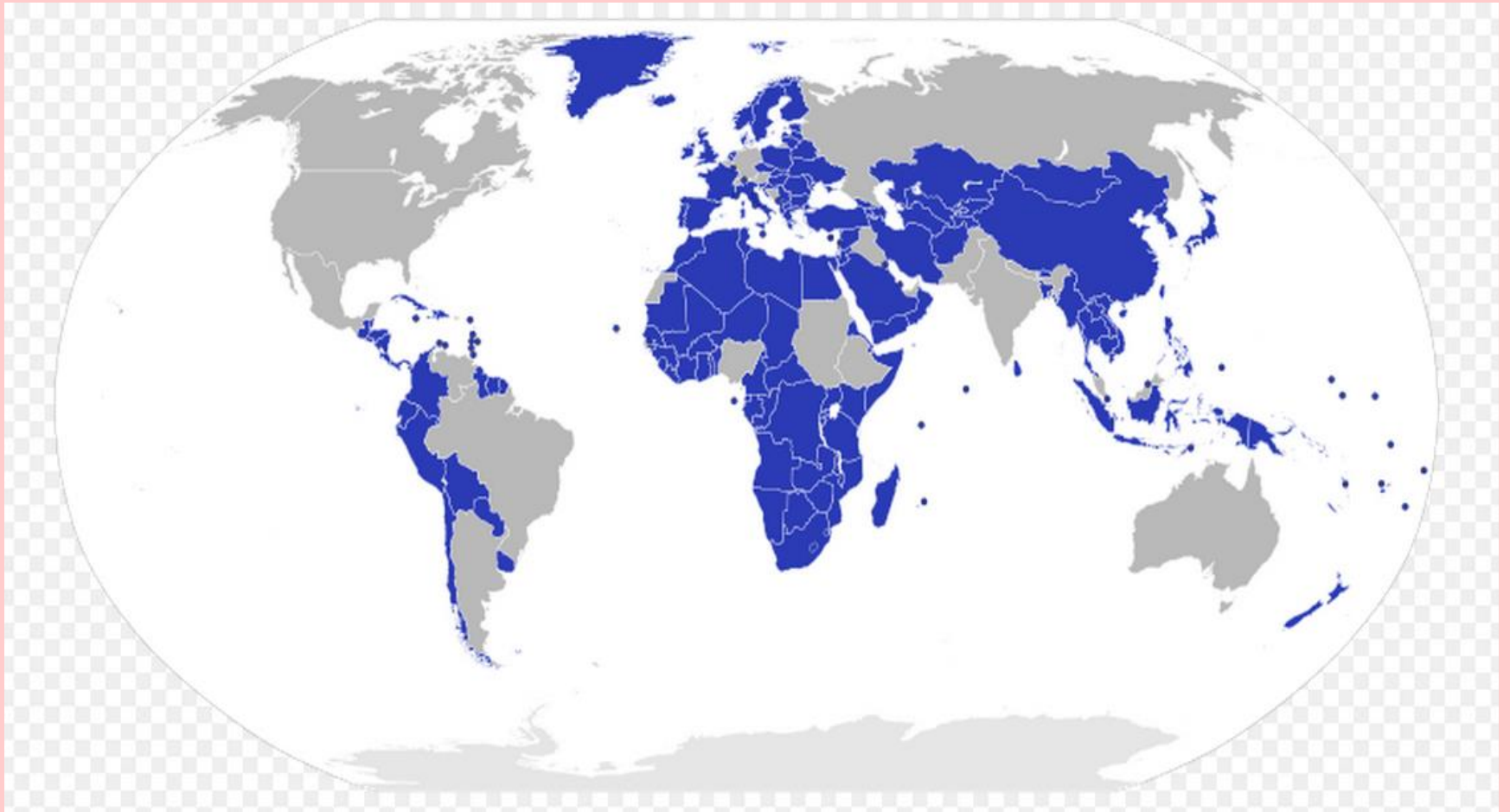
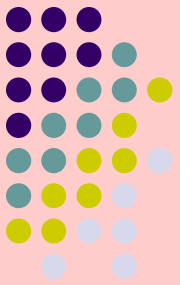
Нідерланди

Велика Британія

Складні унітарні держави

Карта країн - унітарних держав

Адміністративно-територіальні федерації

США

Мексика

Бразилія

Югославія

Чехо-Словаччина

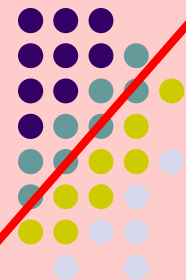

СРСР

Російська федерація

Національно-територіальні федерації

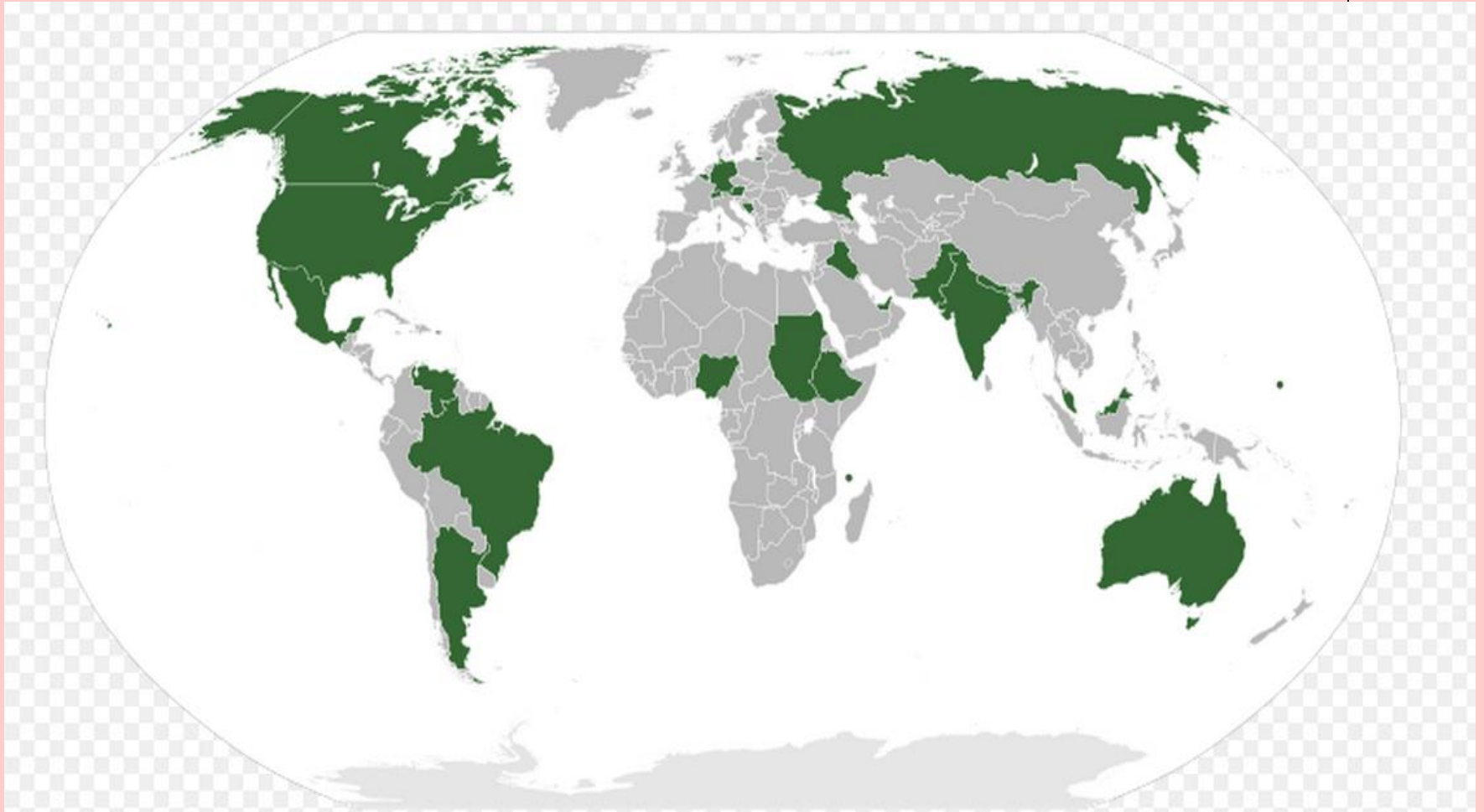
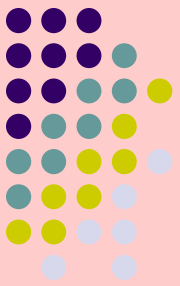

Змішані федерації

Канада

Карта країн – федеративних держав

Дякую за увагу!

